

nr 19

Dolnośląski Ośrodek
Doskonalenia
Nauczycieli
we Wrocławiu
Filie w Jeleniej
Górze, Legnicy,
Wałbrzychu

skrypty belfra

Ks. Piotr Sierzchuła

Katecheta, człowiek niosący wartości

Nauczyciel, przyjaciel, apologeta, ewangelizator, wolontariusz, świadek, misjonarz. Pojedynczo te różne określenia mogą opisywać wielu ludzi, połączone mogą opisać tylko jedną osobę – katechetę. Dzisiaj osoba ucząca religii nie tylko realizuje podstawę programową. Jest kimś więcej, jest drogowskazem dla młodego człowieka w świecie, w którym jest coraz więcej dylematów i niepewności.

Katecheza – centrum troski rodziny

Gdy przyzwyczaimy się już do widoku choinek w kościele, gdy przypomnimy sobie zwrotki popularnych kolęd i mniej znanych pastorałek, rozpoczyna się w naszych wspólnotach wizyta duszpasterska. W jej trakcie księża odwiedzają mieszkańców swoich parafii, zarówno ludzi starszych i samotnych, jak i rzesze rodzin z dziećmi. Ich stosunek do religii jest przeróżny. Są wśród nich osoby głęboko wierzące, uczęszczające co niedzielę do kościoła, ale są i takie, które starają się swoją obecnością zbytnio nie narzucać Panu Bogu. Pośród tematów, które się przewijają w trakcie takich spotkań, zwłaszcza w domach gdzie są dzieci w wieku szkolnym, jest katecheza. Rodzice wraz ze swoimi pociechami potrafią bardzo długo i z zaangażowaniem opowiadać o katechecie czy katechetce, o tym w jaki sposób prowadzi lekcje, czy uczniowie chętnie chodzą na jego zajęcia, czy potrafi przyciągnąć swoich podopiecznych na spotkania poza szkołą. Ten wątek kolędy jest już obecny od mniej więcej 30 lat, czyli od czasu, kiedy katecheza wróciła do szkół. Z doświadczenia wiem, że zdarzają się rozmowy trudne (w których praca katechety, jak i sama katecheza nie są pozytywnie postrzegane), ale przeważnie są to rozmowy napawające nadzieją i dumą, w trakcie których dostrzega się wagę lekcji religii i samego katechety w wychowaniu i w kształtowaniu postaw młodego pokolenia.

Nie da się ukryć, że frekwencja na lekcjach religii nieustannie spada, co zauważają nie tylko katecheci, ale także rodzice i uczniowie. Wśród wielu przyczyn takiego stanu rzeczy wymienia się często osobę, która uczy religii. Mówi się o jej braku zaangażowania, o stawianiu za dużych wymagań, o metodach nauczania niedostosowanych do młodego pokolenia. Gdybyśmy poprzestali tylko na tych zarzutach, byłoby to na pewno niesprawiedliwe i głęboko krzywdzące dla katechetów. Sprawa jest bardziej złożona, niż próbuje się to często przedstawiać. Przyczyn rezygnacji uczniów z lekcji religii jest wiele, np.: umieszczanie katechezy na pierwszych i ostatnich godzinach w planie lekcji, za dużo zajęć pozalekcyjnych, coraz bardziej zlaicyzowane społeczeństwo, relatywizm moralny, niechlubne przykłady do naśladowania wśród osób wierzących czy brak wiary w rodzinach. Wraz z upływającym czasem tych trudności niestety przybywa. Te i inne czynniki powodują, że katecheta, pragnąc zachęcić uczniów do lekcji religii oraz chcąc zdobyć poważanie wśród rodziców uczniów czy pozostałych nauczycieli, musi włożyć wiele wysiłku zarówno w podnoszenie swoich umiejętności, jak i tworzenie pozytywnego klimatu na katechezie oraz w pokoju nauczycielskim.

Katecheta – człowiek zabiegający o rozwój duchowy i intelektualny

Katecheta w szkole bardzo często jest postrzegany (nawet przez osoby niewierzące) jako ktoś wyjątkowy, wyróżniający np. strojem: habitem, sutanną, koloratką, a często krzyżykiem na szyi czy różańcem w dłoni. Nie można więc przejść na korytarzu szkolnym obok niego obojętnie. Dzięki temu często zostaje obdarzony zaufaniem, ale równie często słyszy wypowiedane głośno słowa niezadowolenia czy pretensji wobec Kościoła. Mijające katechetę osoby są świadome, że w szkole jest on reprezentantem chrześcijańskiego systemu wartości, który przekazuje nie tylko w trakcie zajęć lekcyjnych, ale codziennie głosi przynależność do Kościoła świadectwem własnego życia. Ta sytuacja mobilizuje do zabiegania o ciągły rozwój, zarówno w życiu duchowym, jak i intelektualnym.

Katecheta w niczym nie odbiega od poziomu wykształcenia pozostałych nauczycieli z grona pedagogicznego. Tak jak i oni, cały czas się dokształca, szukając nowych rozwiązań, poszerzając swój warsztat pracy. W tym celu bierze udział w różnego rodzaju konferencjach i szkoleniach organizowanych zarówno w szkole, jak i poza nią. Szkolenia te dotyczą zarówno dydaktyki i wychowania, jak i rozwoju duchowego. Katecheta bowiem nie tylko przekazuje wiedzę, ale dzieli się także swoją wiarą. Dlatego aktywnie uczestniczy w rekolekcjach, dniach skupienia czy w duszpasterstwie nauczycieli.

Katecheci bardzo często są prekursorami nowoczesnych metod nauczania, np. katecheci z archidiecezji wrocławskiej są inicjatorami grupy na Fb *Rysunkowa Katecheza*, która promuje *sketchnoting* (notatki w formie rysunków, schematów) i myślenie wizualne, jako jedną z możliwych form prowadzenia zajęć. Ich celem jest przedstawianie trudnych rzeczy w łatwy sposób za pomocą słowa i obrazu. Aktualnie do tej grupy przynależą nauczyciele religii nie tylko z różnych diecezji w Polsce, ale także z różnych krajów świata, np. z Kamerunu. Katecheci jako pełnoprawni członkowie grona pedagogicznego, aktywizują także uczniów do różnorodnych działań i są na przykład odpowiedzialni za wolontariat. Jednym z przejawów tej aktywności jest obecność w wielu szkołach *Szkolnych Kół Caritas*. Poprzez tę formę pracy z dziećmi pomagają najbardziej potrzebującym członkom lokalnej społeczności, uczestniczą w zbiórkach żywności, robią paczki na święta itp. Dzięki temu rozwijają u swoich podopiecznych wrażliwość na potrzeby drugiego człowieka. Katecheci prowadzą również wiele kół zainteresowań. Warto odnotować chociażby obecność w szkołach *Kół Misyjnych*, które kształtują wrażliwość naszych uczniów na problemy ich rówieśników z różnych krajów świata. Ponadto nauczyciele religii organizują konkursy o tematyce religijnej, które pobudzają uczniów do czytania *Pisma Świętego* i zgłębiania *Katolickiej Nauki Społecznej*.

Katecheta to nie jest osoba pracująca w szkole tylko w wyznaczonych godzinach. Bycie katechetą to powołanie, które realizuje się także w parafii. Dlatego katechetę często możemy spotkać w kościele na Mszach świętych, nabożeństwach (*Różaniec, Droga Krzyżowa*), czy podczas spotkań grup parafialnych. Pomaga tam w przygotowaniu do przyjęcia sakramentów świętych, jest zaangażowany w przygotowanie liturgii mszalnej dla dzieci i młodzieży (prowadzi scholę, przygotowuje dzieci do *Liturgii Słowa*), aktywnie uczestniczy w katechezie parafialnej czy pomaga podczas spowiedzi w pierwsze piątki miesiąca oraz w trakcie rekolekcji. Co więcej, katecheta jest tą osobą, która często inicjuje, albo co najmniej pomaga w organizowaniu kolonii, wycieczek czy pielgrzymek. Do dzisiaj pamiętam katechetkę z jednej z parafii, która mocno angażowała się w życie parafialne, organizując po niedzielnej Mszy świętej specjalną katechezę dla dzieci komunijnych.

Różne przestrzenie katechezy

Ucząc w młodszych klasach, bardzo często można usłyszeć od dzieci, co rodzice mówią na temat szkoły. Zdarza się, że autorytet nie tylko katechety, ale także pozostałych nauczycieli jest podważany. Rodzice w domu krytykują pedagoga, wyrażając głośno swoje niezadowolenie z jego metod nauczania czy systemu oceniania. Taka sytuacja, w której nie rozwiązuje się problemów poprzez rozmowę, może powodować, że zamiast mobilizować nauczyciela do rozwoju, zniechęci go do podnoszenia własnych kwalifikacji, czy kreatywnego prowadzenia zajęć. To, jakich będziemy mieli nauczycieli i katechetów zależy od nas. Od naszej współpracy i modlitwy. Musimy pamiętać, że katecheza dokonuje się nie tylko w szkole na lekcjach religii, ale także w naszych domach, gdzie pierwszymi katechetami wprowadzającymi w tajemnice naszej wiary są rodzice.

Dolnośląski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli we Wrocławiu

Dolnośląski Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli we Wrocławiu jest jednostką organizacyjną Samorządu Województwa Dolnośląskiego, akredytowaną przez Kuratorium Oświaty we Wrocławiu. Posiada siedzibę główną we Wrocławiu oraz Filie w trzech lokalizacjach: w Jeleniej Górze, Legnicy i Wałbrzychu obejmując zasięgiem całe województwo dolnośląskie.

Zajmuje się organizacją i prowadzeniem różnorodnych form doskonalenia kadry kierowniczej szkół i placówek oświatowych oraz nauczycieli. Proponuje realizację programów wsparcia szkół w ich jakościowym rozwoju. Jest organizatorem wydarzeń edukacyjnych o charakterze lokalnym, regionalnym i międzynarodowym. W ramach statutowych zadań prowadzi działalność promocyjno-wydawniczą oraz konsultacje dla nauczycieli. Współpracuje z szeroko pojętym środowiskiem edukacyjnym - instytucjami działającymi na rzecz oświaty, wyższymi uczelniami, pracodawcami.

Zapraszamy dyrektorów szkół i placówek oraz nauczycieli do skorzystania z naszej oferty szkoleniowej. Proponujemy formy tradycyjne i prowadzone zdalnie. Różnorodna problematyka szkoleń zapewni Państwu podnoszenie kompetencji zawodowych w różnych obszarach, również związanych z realizacją kierunków polityki oświatowej państwa i województwa dolnośląskiego. Zapraszamy na stronę dodn.dolnyslask.pl/oferta/

Działamy skutecznie i profesjonalnie. Realizujemy różnorodne formy szkolenia: warsztaty, rady szkoleniowe, seminaria, konferencje i inne wydarzenia edukacyjne

Oferta szkoleń jest różnorodna, z uwzględnieniem zgłoszonych przez Państwa potrzeb. Realizujemy projekty edukacyjne: „Lekcja: Enter”, „Kompetencje 4.0” (polsko-czeski), „Groß und Klein gemeinsam - Duzi i Mali razem. Transgraniczna współpraca dla wspierania edukacji przedszkolnej w zakresie kultury i języka sąsiada (polsko-niemiecki)

Dedykujemy Państwu serię wydawniczą „Skrypty belfra” i „Skrypty metodyczne”

Nie pozostajemy obojętni na bieżące problemy nauczycieli - nasi konsultanci i doradcy metodyczni prowadzą konsultacje indywidualne, w tym on-line

Umożliwiamy szkołom i placówkom uzyskać
Certyfikat Szkoły Wspierającej Uzdolnienia i Certyfikat Szkoły Promującej Zdrowie.
Jesteśmy realizatorami wielu prestiżowych konkursów: zDolny Ślązak,
Konkurs Wiedzy o Rosji „Białe Noce”, „Gruzja - fascynująca podróż”.

**Zachęcamy do uczestnictwa
w naszych spotkaniach w formule:
Wtorki i Czwartki w DODN - Klub Dyskusyjny Belfra**